

Os nomes galegos dos cetáceos

2020

3^a ed.

Citación recomendada / Recommended citation:

A Chave (2020³): *Os nomes galegos dos cetáceos*. Xinzo de Limia (Ourense): A Chave.
http://www.achave gal/wp-content/uploads/achave_osnomesgalegosdos_cetaceos_2020.pdf

Fotografía: golfinos comúns (*Delphinus delphis*). Jordi Bas.

Esta obra está suxeita a unha licenza Creative Commons de uso aberto, con recoñecemento da autoría e sen obra derivada nin usos comerciais.

Resumo da licenza: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.gl>.

Licenza completa: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode#languages>.

Notas introtutorias

O que contén este documento

Na primeira edición deste documento (2015) fornecéronse denominacións para case todas as especies de cetáceos do mundo, tanto as que se poden atopar en augas galegas como as doutras árees xeográficas.

Na segunda edición (2016) agregouse unha especie: *Mesoplodon peruvianus*, o **zifio do Perú**, ou **zifio pigmeo**, e incluíronse novas referencias bibliográficas.

Nesta terceira edición (2020) corrixiuse algunha gralla, revisouse polo miúdo a bibliografía toda, engadiuse unha nova especie descrita en 2019: *Berardius minimus*, o **zifio negro de Baird**, reescrivíronse as notas introtutorias e incorporouse **o logo da Chave** ao deseño do documento. Destacárónse ademais con **fondo azul claro as especies galegas**. Daquela, máis completa que as anteriores, esta edición achega **nomes galegos para as 92 especies de cetáceos do mundo** (22 das cales están rexistradas na costa galega).

A estrutura

En primeiro lugar preséntase unha **clasificación taxonómica** que considera as subordes, familias e subfamilias de cetáceos, onde se apunta, **de maneira xeral, os nomes dos cetáceos** que hai en cada familia ou subfamilia.

A seguir vén **o corpo do documento**, unha listaxe onde se indica, **especie por especie, além do nome científico, os nomes galegos e ingleses dos cetáceos**. Nesta listaxe específica, destácanse con fondo azul claro **as especies galegas**.

Ao final inclúese unha lista de **referencias bibliográficas** que foron utilizadas para a elaboración do presente documento. Nalgúns das referencias recóllese ou propónense nomes galegos para os cetáceos, quer xenéricos quer específicos. Outras referencias achegan nomes para os cetáceos noutras linguas, que tamén foron tidos en conta. Alén diso, inclúense algunas referencias sobre a presenza e a abundancia dos cetáceos na costa galega e, por outro lado, algunas referencias básicas a respecto da metodoloxía e dos criterios terminolóxicos empregados.

Tratamento terminolóxico

En primeiro lugar, procurouse no léxico vernáculo galego. A costa da Galiza está considerada unha das áreas ibéricas de maior importancia para a conservación dos cetáceos, por causa da abundancia e da diversidade que hai destes mamíferos mariños. Temos, xa que logo, en galego, unha grande riqueza de nomes para as especies de cetáceos, recollidos na tradición lexicográfica desde o século XVIII. Algúns son nomes xenéricos, como **baleas**, **golfiños** –e a variante **golfíns**–, **bufas** e **botos**. Moitos, porén, son nomes vernáculos específicos, como **toniña** ou **porco do mar** para *Phocoena phocoena*, **cachalote** (por mor da cachola tan grande que ten) para *Physeter catodon*, **xibardo** (por mostrar unha xiba ou corcova cando arquea o lombo ao se mergullar) para *Megaptera novaeangliae*, **candorca** para *Orcinus orca*, **caldeirón** (aumentativo de caldeiro ou caldeira, pola forma da súa cabeza) para *Globicephala melas*, **delfín** –entre outros nomes– para *Delphinus delphis*, **arroaz** para *Tursiops truncatus*, **negrón** para *Pseudorca crassidens*, **brancón** ou **arroaz boto** para *Grampus griseus* etc.

Ademais, un recurso que se ten usado na zooloxía galega é recorrer aos nomes científicos, en latín, de modo paralelo ás denominacións desas especies noutras linguas. Deste xeito, nomes xenéricos como os dos **zifios** (da familia *Ziphiidae*), ou algúns modificadores de nomes específicos que foron tomados do nome latino, como **golfiño do Ganxes** para *Platanista gangetica*, **zifio de dentes de xinkgo** para *Mesoplodon ginkgodens*, **balea de Bryde** para *Balaenoptera brydei* etc.

Recorreuse así mesmo en galego a nomes vernáculos locais doutras partes do planeta, adaptándoos ou traducíndoos, que tamén teñen sido incorporados noutros idiomas. Así, por exemplo: **narval** para *Monodon monoceros*, procedente do dinamarqués *narhval*, que significa balea con nariz; **beluga** para *Delphinapterus leucas*, do nome ruso, *belukha* (белуха); ou **rorcual** para as especies da subfamilia *Balaenopterinae* ou **Balenopteríneos**, do francés *rorqual*, todos tres nomes de igual modo adoptados e adaptados por moitos idiomas.

Alén do devandito, nos ámbitos divulgativos xa se teñen aplicado en galego as mesmas denominacións que, coincidentes, se usan en diversos idiomas. Así, por exemplo, **golfiño riscado** para *Stenella coeruleoalba*, **cachalote pigmeo** para *Kogia breviceps*, **cachalote anano** para *Kogia sima*, **zifio de Cuvier** para *Ziphius cavirostris*, **caldeirón tropical** para *Globicephala macrorhynchus* etc., que noutros idiomas teñen estes mesmos nomes ou modificadores.

Outro recurso foi tamén a **lusofonía**, seguíndomos o criterio recollido nas *Normas ortográficas e morfológicas do idioma galego* (RAG e ILG) do ano 2004: "Para o arquecemento do léxico culto, nomeadamente no referido aos ámbitos científico e técnico, o portugués será considerado recurso fundamental, sempre que esta adopción non for contraria ás características estruturais do galego". Deste xeito incorporáronse ou adaptáronse algunas denominacións como **boto cor de rosa** para *Inia geoffrensis*, **botiñosos** como nome sinónimo dos zifios caldeirón (xénero *Hyperoodon*), **golfiño de dentes rugosos** para *Steno bredanensis* etc.

Cómpre salientarmos neste recurso léxico o uso de **boto**, nome vernáculo galego moi xenérico que é sinónimo de **golfiño** ou **arroaz**, e igualmente de **toniña**. Usámolo así mesmo como sinónimo para estas especies, e presentámolo como primeiro nome dalgúns cetáceos exóticos para os que o portugués tamén utiliza **boto** para os nomear, de modo particular no Brasil, para os **botos** suramericanos dos xéneros *Sotalia* e *Inia*.

Especies con máis dun nome

Algunhas especies das máis populares teñen varios nomes vernáculos galegos, que foron usados na lingua durante séculos. Outras especies, se cadra non tan coñecidas ou identificadas na cultura popular, teñen recibido no entanto diversas denominacións na bibliografía zoolóxica galega. Alén diso, en galego téñense adoptado como sinónimos nomes usados noutras linguas para algúns cetáceos.

Por todos os ditos motivos, ás veces hai más dun nome galego para unha especie: **zifio de Cuvier** e **balea bicuda de Cuvier**, por exemplo, para *Ziphius cavirostris*; ou **brancón**, **arroaz** **boto** e **grampo**, por exemplo, para *Grampus griseus*.

Todos os nomes achegados neste documento son correctos, pódese usar calquera deles. Recoméndase, porén, o primeiro nome como **preferente**. O seguinte –ou seguintes– aparecen marcados coa abreviatura **sin.**, que indica que son **sinónimos** do primeiro, que sería o principal de acordo cos criterios da Chave. Nos exemplos dados, os preferentes serían respectivamente **zifio de Cuvier** e **brancón**, ainda que calquera deles é válido, e dependería do contexto e do criterio de cada persoa usar un ou outro nome, ou facer referencia a máis dun deles.

Agradecemento

O equipo da Chave quere expresar o seu **agradecemento** a todas as persoas que a través da sección **contacto** do sitio web envían **comentarios, suxestións, puntualizacións...** a respecto dos contidos dos recursos léxicos sobre a fauna e a flora. Todas as opinións son lidas con atención e interese. Aínda que non todas son tidas en conta, algunhas serven para puir ou enriquecer o xa publicado, e nalgún caso mesmo nos levaron a unha nova edición do documento. Moitas grazas, e animamos a todos os usuarios/as a continuar con esta retroalimentación positiva e construtiva.

Así mesmo e de maneira particular, queremos agradecer a **colaboración do Jordi Bas**, que achegou a **fotografía dos golfinos comúns** (*Delphinus delphis*) para a ilustración d' *Os nomes galegos dos cetáceos*.

Á procura do nome galego dun cetáceo neste documento

Para consultarmos axiña o nome galego dun cetáceo no que estamos interesados:

Se sabemos o seu nome científico, unha boa opción é ter o recurso léxico descargado en **formato PDF e introducir no buscador do PDF o nome latino do xénero** dese cetáceo, que é o primeiro dos dous que forman o seu nome científico. Ao clicarmos no xénero latino introducido no buscador, vaise aparecer onde é que está ese xénero no documento, destacándoo con algún tipo de sombreado. Se estamos na listaxe específica, o nome do xénero verémolo na esquerda da fila, e ao lado, no centro da fila, veremos o seu nome en galego, con letra máis grande e azul.

Pode ser que atopemos varios cetáceos co mesmo xénero latino: daquela hai que saber **o nome latino completo, o xénero e mais a especie**, para achar o nome galego do que nos interesa.

Outra opción é se coñecemos **o nome inglés dese cetáceo**: podemos escribilo no **buscador do PDF** e vaise aparecendo os nomes dos cetáceos que teñan ese nome en inglés (á beira, no centro da fila, con letra máis grande e azul, habemos atopar o seu nome en galego).

Por moitos e diversos motivos, non se inclúen os **nomes en castelán dos cetáceos**. Para sabermos cal é a correspondencia entre o nome castelán dun cetáceo e o nome galego, necesitamos coñecer **o seu nome científico**. Así, por exemplo, o cetáceo que en castelán se chama *marsopa* ten o nome científico *Phocoena phocoena*; se escribimos *Phocoena phocoena* no **buscador do PDF** aparécenos o lugar do documento onde se encontra ese nome científico, e á beira, no centro da fila, atopamos o seu nome en galego: **toniña**.

Co **buscador do PDF** tamén podemos procurar o nome dunha **familia** ou dunha **subfamilia**. Así, por exemplo, se escribimos **Ziphiidae** (ou se escribimos **Zifídeos**), aparécenos o lugar do documento onde se encontra o nome desta familia: na **listaxe da clasificación taxonómica** (no inicio do documento) ou na **listaxe das especies** (no corpo propriamente do documento). Clicando outra vez no buscador, imos dun lugar para o outro.

Orde: Cetáceos (Cetacea)

Suborde: Misticetos (Mysticeti)

Familia: **Balenídeos** (Balaenidae) : baleas francas

Familia: **Estrictídeos** (Eschrichtiidae) : balea cincenta

Familia: **Cetoterídeos** (Cetotheriidae) : balea pigmea

Familia: **Balenopterídeos** (Balaenopteridae)

Subfamilia: **Balenopteríneos** (Balaenopterinae) : rorcuaís

Subfamilia: **Megapteríneos** (Megapterinae) : xibardo

Suborde: Odontocetos (Odontoceti)

Familia: Delfinídeos (Delphinidae)

Subfamilia: Delfiníneos (Delphininae) : golfiños, arroaces

Subfamilia: Lisodelfiníneos (Lissodelphininae) : golfiños

Subfamilia: Stenoníneos (Stenoninae) : botos cinza, golfiño rostrado

Subfamilia: Orciníneos (Orcininae) : candorcas, caldeiróns, brancón, negrón, golfiños

Familia: Monodontídeos (Monodontidae)

Subfamilia: Delfinapteríneos (Delphinapterinae) : beluga

Subfamilia: Monodontíneos (Monodontinae) : narval

Familia: Focenídeos (Phocoenidae)

Subfamilia: Foceníneos (Phocoeninae) : toniñas

Subfamilia: Focenoidíneos (Phocoenoidinae) : toniña de Dall

Familia: Fiseterídeos (Physeteridae) : cachalote

Familia: Koxídeos (Kogiidae) : cachalotes pequenos

Familia: Inídeos (Iniidae) : botos

Familia: Lipotídeos (Lipotidae) : golfiño do lang-Tsé

Familia: Pontoporídeos (Pontoriidae) : golfiño do río da Prata

Familia: Planastídeos (Planastidae) : golfiño do Ganxes

Familia: Zifídeos (Ziphiidae)

Subfamilia: Hiperodontíneos (Hyperoodontinae) : zifios caldeiróns (ou botiñosos), zifios (ou baleas bicudas)

Subfamilia: Berardíneos (Berardiinae) : zifios (ou baleas bicudas)

Subfamilia: Zifíneos (Ziphiinae) : zifios (ou baleas bicudas)

Orde: Cetáceos (Cetacea)

Suborde: Misticetos (Mysticeti)

especie galega

Familia: Balenídeos (Balaenidae) : baleas francas		
<i>Balaena mysticetus</i>	balea da Groenlandia sin.: balea franca boreal	bowhead whale
<i>Eubalaena glacialis</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	balea vasca sin.: balea franca do Atlántico	northern right whale North Atlantic right whale
<i>Eubalaena japonica</i>	balea franca do Pacífico	North Pacific right whale
<i>Eubalaena australis</i>	balea franca austral	southern right whale

Familia: Escrictídeos (Eschrichtiidae) : balea cincuenta		
<i>Eschrichtius robustus</i> (= <i>Eschrichtius gibbosus</i>)	balea cincenta	gray whale

Familia: Cetoterídeos (Cetotheriidae) : balea pigmea		
<i>Caperea marginata</i>	balea pigmea	pygmy right whale

Familia: Balenopterídeos (Balaenopteridae)**Subfamilia: Balenopteríneos (Balaenopterinae) : rorcuaís**

<i>Balaenoptera acutorostrata</i> (Galiza: habitual)	rorcual de aleta branca sin.: rorcual anano sin.: balea de aleta branca, balea anana	common minke whale northern minke whale
<i>Balaenoptera bonaerensis</i>	rorcual austral sin.: balea austral	Antarctic minke whale southern minke whale
<i>Balaenoptera borealis</i> (Galiza: raro)	rorcual boreal sin.: rorcual de pintas sin.: balea boreal, balea de pintas	sei whale Rudophi's rorqual coalfish whale pollack whale
<i>Balaenoptera brydei</i>	rorcual de Bryde sin.: balea de Bryde	Bryde's whale
<i>Balaenoptera edeni</i>	rorcual de Eden sin.: balea de Eden	Eden's whale
<i>Balaenoptera omurai</i>	rorcual de Omura sin.: balea de Omura	Omura's whale dwarf fin whale
<i>Balaenoptera musculus</i> (Galiza: raro)	rorcual azul sin.: balea azul	blue whale
<i>Balaenoptera physalus</i> (Galiza: habitual)	rorcual común sin.: balea común	fin whale

Subfamilia: Megapteríneos (Megapterinae) : xibardo

<i>Megaptera novaeangliae</i> (Galiza: raro)	xibardo var.: Xibarte sin.: balea xibardo (ou balea xibarte)	humpback whale
---	---	----------------

Suborde: Odontocetos (Odontoceti)

especie galega

Familia: Delfinídeos (Delphinidae)		
Subfamilia: Delfiníneos (Delphininae) : golfiños, arroaces		
<i>Delphinus capensis</i>	golfiño bicudo sin.: delfín bicudo	long-beaked common dolphin
<i>Delphinus delphis</i> (Galiza: común)	golfiño común sin.: delfín común	short-beaked common dolphin
<i>Lagenodelphis hosei</i>	golfiño de Fraser	Fraser's dolphin
<i>Sousa chinensis</i>	golfiño xiboso do Indo-Pacífico	Pacific humpback dolphin Indo-Pacific humpback dolphin speckled dolphin
<i>Sousa chinensis chinensis</i>	golfiño branco chinés	Chinese white dolphin
<i>Sousa plumbea</i>	golfiño xiboso do Índico	Indian humpback dolphin
<i>Sousa teuszii</i>	golfiño xiboso do Atlántico	Atlantic humpback dolphin Atlantic hump-backed dolphin
<i>Stenella coeruleoalba</i> (Galiza: común)	golfiño riscado	striped dolphin
<i>Stenella frontalis</i>	golfiño pintado do Atlántico	Atlantic spotted dolphin
<i>Stenella attenuata</i>	golfiño pintado pantropical	pantropical spotted dolphin
<i>Stenella clymene</i>	golfiño clímene	Clymene dolphin
<i>Stenella longirostris</i>	golfiño rotador	spinner dolphin
<i>Tursiops truncatus</i> (Galiza: común)	arroaz (ou arroaz común) var.: roaz, arroás, arruaz sin.: boto sin.: bufa	common bottlenose dolphin Atlantic bottlenose dolphin bottlenose dolphin
<i>Tursiops aduncus</i>	arroaz do Indo-Pacífico	Indo-Pacific bottlenose dolphin Indian Ocean bottlenose dolphin Read Sea bottlenose dolphin
<i>Tursiops australis</i>	arroaz austral	burrullan dolphin

Subfamilia: Lisodelfiníneos (Lissodelphininae) : golfiños

<i>Cephalorhynchus commersonii</i>	golfiño de Commerson	Commerson's dolphin
<i>Cephalorhynchus eutropis</i>	golfiño chileno	Chilean dolphin
<i>Cephalorhynchus heavisidii</i>	golfiño de Heaviside	Heaviside's dolphin
<i>Cephalorhynchus hectori</i>	golfiño de Hector	Hector's dolphin
<i>Lissodelphis borealis</i>	golfiño liso do norte sin.: golfiño liso setentrional	northern right whale dolphin
<i>Lissodelphis peronii</i>	golfiño liso do sur sin.: golfiño liso meridional	southern right whale dolphin
<i>Lagenorhynchus acutus</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	golfiño de flancos brancos	Atlantic white-sided dolphin
<i>Lagenorhynchus obliquidens</i>	golfiño de flancos brancos do Pacífico	Pacific white-sided dolphin
<i>Lagenorhynchus albirostris</i>	golfiño de bico branco	white-beaked dolphin
<i>Lagenorhynchus australis</i>	golfiño de Peale sin.: golfiño austral	Peale's dolphin
<i>Lagenorhynchus cruciger</i>	golfiño cruzado	hourglass dolphin
<i>Lagenorhynchus obscurus</i>	golfiño do crepúsculo sin.: golfiño cincuento	dusky dolphin

Subfamilia: Stenoníneos (Stenoninae) : botos cinza, golfiño rostrado

<i>Sotalia fluviatilis</i>	boto cinza	tucuxi
<i>Sotalia guianensis</i>	boto cinza da Güiana	costero
<i>Steno bredanensis</i>	golfiño rostrado sin.: golfiño de dientes rugosos	rough-toothed dolphin

especie galega

Subfamilia: Orciníneos (Orcininae) : candorcas, caldeiróns, brancón, negrón, golfiños

<i>Orcinus orca</i> <small>(Galiza: rara)</small>	candorca	killer whale
<i>Feresa attenuata</i>	candorca pigmea	pygmy killer whale
<i>Globicephala melas</i> <small>(Galiza: común)</small>	caldeirón sin.: balea piloto	long-finned pilot whale
<i>Globicephala macrorhynchus</i>	caldeirón tropical sin.: balea piloto tropical	short-finned pilot whale
<i>Grampus griseus</i> <small>(Galiza: habitual)</small>	brancón sin.: arroaz boto sin.: grampo	Risso's dolphin
<i>Pseudorca crassidens</i> <small>(Galiza: raro)</small>	negrón sin.: falsa candorca	false killer whale
<i>Orcaella brevirostris</i>	golfiño do Irrawaddy	Irrawaddy dolphin
<i>Orcaella heinsohni</i>	golfiño australiano sin.: golfiño de Heinsohn	Australian snubfin dolphin
<i>Peponocephala electra</i>	golfiño cabeza de melón	melon-headed whale melon-headed dolphin melon whale electra dolphin

Familia: Monodontídeos (Monodontidae)

Subfamilia: Delfinapteríneos (Delphinapterinae) : beluga

<i>Delphinapterus leucas</i>	beluga sin.: balea branca	beluga
------------------------------	------------------------------	--------

Subfamilia: Monodontíneos (Monodontinae) : narval

<i>Monodon monoceros</i>	narval	narwhal
--------------------------	--------	---------

Familia: Focénideos (Phocoenidae)**Subfamilia: Focéníneos (Phocoeninae) : toniñas**

<i>Phocoena phocoena</i> <small>(Galiza: común)</small>	toniña sin.: porco do mar sin.: boto sin.: bufa	harbour porpoise
<i>Phocoena dioptrica</i>	toniña de lentes sin.: boto de lentes	spectacled porpoise
<i>Phocoena sinus</i>	toniña do golfo da California sin.: boto do golfo da California	vaquita
<i>Phocoena spinipinnis</i>	toniña de Burmeister sin.: boto Burmeister	Burmeister's porpoise
<i>Neophocaena phocaenoides</i>	toniña do Índico sin.: boto do Índico	finless porpoise

Subfamilia: Focenoidíneos (Phocoenoidinae) : toniña de Dall

<i>Phocoenoides dalli</i>	toniña de Dall sin.: boto de Dall	Dall's porpoise
---------------------------	---	-----------------

Familia: Fiseterídeos (Physeteridae) : cachalote

<i>Physeter catodon</i> (= <i>Physeter macrocephalus</i>)	cachalote <small>(Galiza: habitual)</small>	sperm whale
---	--	-------------

Familia: Koxídeos (Kogiidae) : cachalotes pequenos

<i>Kogia breviceps</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	cachalote pigmeo	pygmy sperm whale
<i>Kogia sima</i>	cachalote anano	dwarf sperm whale

Familia: Inídeos (Iniidae) : boto

<i>Inia geoffrensis</i>	boto cor de rosa sin.: boto do Amazonas	Amazon river dolphin
<i>Inia geoffrensis boliviensis</i> (= <i>Inia geoffrensis</i>)	boto da Bolivia	Bolivian river dolphin

Familia: Lipotídeos (Lipotidae) : golfinho do lang-Tsé

<i>Lipotes vexillifer</i> <small>(probabelmente extinto, no planeta)</small>	golfinho do lang-Tsé sin.: golfinho chinés do río	baiji Chinese river dolphin Yangtze River dolphin Yangtze dolphin
---	--	--

Familia: Pontoporídeos (Pontoriidae) : golfinho do río da Prata

<i>Pontoporia blainvilliei</i>	golfinho do río da Prata sin.: boto amarelo sin.: boto cachimbo	La Plata dolphin
--------------------------------	---	------------------

Familia: Planastídeos (Planastidae) : golfinho do Ganxes

<i>Platanista gangetica</i>	golfinho do Ganxes	South Asian river dolphin
-----------------------------	--------------------	---------------------------

Familia: Zifídeos (Ziphiidae)

Subfamilia: Hiperodontíneos (Hyperoodontinae) : zifios caldeiróns (ou botiñosos), zifios (ou baleas bicudas)

<i>Hyperoodon ampullatus</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	zifio caldeirón sin.: botiñoso común	northern bottlenose whale
<i>Hyperoodon planifrons</i>	zifio caldeirón austral sin.: botiñoso austral	southern bottlenose whale
<i>Indopacetus pacificus</i>	zifio de Longman sin.: balea bicuda de Longman	Indo-Pacific beaked whale Longman's beaked whale
<i>Mesoplodon bidens</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	zifio de Sowerby sin.: balea bicuda de Sowerby	Sowerby's beaked whale
<i>Mesoplodon bowdoini</i>	zifio de Andrew sin.: balea bicuda de Andrew	Andrew's beaked whale
<i>Mesoplodon carlhubbsi</i>	zifio de Hubbs sin.: balea bicuda de Hubbs	Hubbs' beaked whale
<i>Mesoplodon densirostris</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	zifio de Blainville sin.: balea bicuda de Blainville	Blainville's beaked whale
<i>Mesoplodon europaeus</i>	zifio de Gervais sin.: balea bicuda de Gervais	Gervais' beaked whale
<i>Mesoplodon ginkgodens</i>	zifio de dentes de xinkgo sin.: zifio xaponés sin.: balea bicuda xaponesa	ginkgo-toothed beaked whale
<i>Mesoplodon grayi</i>	zifio de Gray sin.: balea bicuda de Gray	Gray's beaked whale
<i>Mesoplodon hectori</i>	zifio de Hector sin.: balea bicuda de Hector	Hector's beaked whale
<i>Mesoplodon hotaula</i>	zifio de Deraniyagala sin.: balea bicuda de Deraniyagala	Deraniyagala's beaked whale
<i>Mesoplodon layardii</i>	zifio de Layard sin.: balea bicuda de Layard	strap-toothed whale
<i>Mesoplodon mirus</i> <small>(Galiza: ocasional)</small>	zifio de True sin.: balea bicuda de True	True's beaked whale
<i>Mesoplodon perrini</i>	zifio de Perrin sin.: balea bicuda de Perrin	Perrin's beaked whale
<i>Mesoplodon stejnegeri</i>	zifio de Stejneger sin.: balea bicuda de Stejneger	Stejneger's beaked whale

especie galega

<i>Mesoplodon peruvianus</i>	zifio do Perú sin.: zifio pigmeo	pygmy beaked whale
<i>Mesoplodon traversii</i>	zifio de Travers sin.: balea bicuda de Travers	spade-toothed whale

Subfamilia: Berardíneos (Berardiinae) : zifios (ou baleas bicudas)

<i>Berardius arnuxii</i>	zifio de Arnaux sin.: balea bicuda de Arnaux	Arnoux's beaked whale
<i>Berardius bairdii</i>	zifio de Baird sin.: balea bicuda de Baird	Baird's beaked whale
<i>Berardius minimus</i>	zifio negro de Baird	black Baird's beaked whale

Subfamilia: Zifídeos (Ziphiinae) : zifios (ou baleas bicudas)

<i>Tasmataceus shepherdi</i>	zifio de Shepherd sin.: balea bicuda de Shepherd	Shepherd's beaked whale
<i>Ziphius cavirostris</i> <small>(Galiza: habitual)</small>	zifio de Cuvier sin.: balea bicuda de Cuvier	Cuvier's beaked whale

Referencias bibliográficas

Aguirre del Río, Luís (1858): *Diccionario del dialecto gallego*. Ed. de Carme Hermida Gulías, CSIC-IPS, 2007.

Alonso Estravís, Isaac (2019): *Dicionário Eletrónico Estraviz*
<http://www.estraviz.org/>

Cabré, M. Teresa (dir.) / Rosa Estopá (coord.) (2004): *Metodología del trabajo en neología: criterios, materiales y procesos*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra / IULA.

Carballera Anillo, Xosé María et al. (2009): *Gran dicionario Xerais da lingua galega*, 2 vols. Vigo: Xerais.

Carré Alvarellos, Leandro (1979): *Diccionario galego-castelán. Vocabulario castelán-galego*. A Coruña: Moret.

Colomer, Rosa (dir.) / Xavier Fargas (coord.) (2005): *Manlleus i calcs lingüístics en terminologia*. Vic / Barcelona: Eumo Editorial / TERMCAT.

Colomer, Rosa (dir.) / Xavier Fargas (coord.) (2012): *Difusió i ús dels termes*. Vic / Barcelona: Eumo Editorial / TERMCAT.

Cornide de Folgueira y Saavedra, José Andrés (1788): *Historia de los peces y otras producciones marinas de la costa de Galicia*. Madrid: Extramuros Edición (2009).

Covelo, P. et al. (2016): "Strandings of Beaked Whales (Ziphiidae) in Galicia (NW Spain) between 1990 and 2013". *J. Mar. Biol. Assoc. U. K.* 96, 925-931.

Daviña Facal, Luís (1993): *Problemas do léxico científico. Algunhas propostas de solucións*. Santiago de Compostela: Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Daviña Facal, Luís (1999): *Lingua e ciencia*. Vigo: Xerais.

Daviña Facal, Luís (2000): Diccionario das ciencias da natureza e da saúde. Tomo I, A-B. A Coruña: Deputación Provincial da Coruña.

Daviña Facal, Luís (2000): Diccionario das ciencias da natureza e da saúde. Tomo II, C. A Coruña: Deputación Provincial da Coruña.

Daviña Facal, Luís (2000): "O problema da adaptación ó galego de cultismos científicos de orixe grega e latina", Viceversa 6, 113-129.

Departamento de Biología Animal (1997): *Inventario de los cetáceos de las aguas atlánticas peninsulares: aplicación de la Directiva 92/43/CEE*. Universitat de Barcelona – Dirección General de Conservación de la Naturaleza.

https://www.miteco.gob.es/es/costas/publicaciones/bm_bbdd_inventario_atlanticas_tcm30-161265.pdf

Enciclopedia galega universal. Vigo: Ir Indo Edicións, 1999.

Díaz da Silva, Juan Ignacio / Yosy Cartelle (2007): *Guía dos mamíferos de Galicia*. A Coruña: Bahía Edicións.

Franco Grande, Xosé Luís (1981⁶): *Diccionario galego-castelán*. Vigo: Galaxia.

Freixedo Tabarés, Xosé María / Fe Álvarez Carracedo (1985): *Diccionario de usos castellano/gallego*. Madrid: Akal.

García González, Constantino (1985): "Glosario das voces galegas de hoxe", Verba, anexo 27.

Garrido, Carlos / Carles Riera (2011²): *Manual de galego científico*. Santiago de Compostela: Através Editora. Díaz da Silva, Juan Ignacio / Yosy Cartelle (2007): *Guía dos mamíferos de Galicia*. A Coruña: Bahía Edicións.

Lahuerta Mouriño, Fernando / Francisco X. Vázquez Álvarez (2000): *Vocabulario multilingüe de organismos acuáticos*. CRPIH: Santiago de Compostela.

Noia Campos, María Camiño et al. (1997): *Diccionario de sinónimos da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Oceana (2009): *Cetáceos del área galaico-cantábrica. Zonas de importancia para su conservación*. Madrid: Obra Social Caja Madrid.

Otero Álvarez, Aníbal (1959): "Hipótesis etimológicas referentes al gallego-portugués", Cuadernos de Estudios Gallegos XLIV.

Penas-Patiño, Xosé Manuel / Antonio Piñeiro Seage (1989): *Cetáceos, focas e tartarugas mariñas das costas ibéricas*. Santiago de Compostela: Consellería de Pesca – Sociedade Galega de Historia Natural.

Real Academia Galega (2019): *Diccionario da Real Academia Galega*.
<https://academia.gal/dicionario>

Ríos Panisse, María do Carme (1983): "Nomenclatura de la flora y fauna marítimas de Galicia. II Mamíferos, aves y algas", Verba, anexo 19.

Rodríguez González, Eladio (1958-1961): *Diccionario enciclopédico gallego-castellano*. Vigo: Galaxia.

Rodríguez Río, Xusto A. (2003): *Metodoloxía do traballo terminográfico puntual en lingua galega*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.

Rodríguez Río, Xusto A. (2003): Os préstamos na producción lexicográfica, terminográfica e enciclopédica galega actual. En: Álvarez de la Granja M. / E. X. González Seoane (eds.): *A estandarización do léxico*, 419-446. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega - Consello da Cultura Galega.

Santamarina Fernández, Antón L. (coord.) (2019): *Dicionario de dicionarios*.
<http://sli.uvigo.es/DdD/>

Sarmiento, Martín (1746-1755): *Catálogo de voces y frases de la lengua gallega*. Salamanca: Universidad de Salamanca (edición de J. L. Pensado Tomé, 1973).

Sarmiento, Martín (1762): *Obra de 600 pliegos. De historia natural y de todo género de erudición*. Santiago de Compostela: CSIC (edición de H. Monteagudo, 2008).

TERMCAT (1990): *Formació de termes amb elements cultes*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Translation Bureau / Bureau de la traduction (2016): *Termium Plus*. Ottawa: Travaux publics et Services gouvernementaux / Public Works and Government Services.
<http://www.btb.termiumplus.gc.ca/>

A Chave

GALEGO, LINGUA
DE CALIDADE

www.achave.gal